

Izhaja trikrat na teden
vsaki Torek, Če-
trtek in Sobotu.

Stane za celo leto
za Ameriko (izven
Chicago) \$3.00. Za
Evropo \$3.50. Za Chi-
cago \$3.50.

Issued tri-weekly
every Tuesday,
Thursday and
Saturday.

Subscription for U-
nited States (except
Chicago) per year
\$3.00, for Europe \$3.
50. For City of Chi-
cago \$3.50.

EDINOST

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 4. MARCA 1922.

Geslo ga tlači

LETO (Vol.) VIII.

ŠTEV. (No.) 27.

LASTNIKI PREMOGOV NE
MARAO MIRU.

Predsednik premogarske unije, J. L. Lewis je izdal pred kratkim na vse lastnike premogovnikov povabilo, da bi se sešli s zastopniki delavstva v Clevelandu danes in se posvetovali, kako bi se preprečila stavka premogarjev, ki je napovedana za 1. aprila. Toda vsi lastniki se krateko odklonili priti na sejo. Predsednik Lewis je zato izdal izjavo, da ne bo posvetovanja.

Sedaj je predsednik Harding uka-
zal delavskemu ministru Davisu,
naj on skliče posvetovanje premogarjev in lastnikov in naj skuša po-
sredovati med obema strankama
in doseči sporazum. Te dni
bodo premogarji glasovali za in pro-
ti stavki.

NOVA ŽIVINSKA BOLEZEN.

Med domačo živino v več krajih Amerike se je pokazala neka živinska kuga, ki umori vsako žival, katera zboli tekom 5 do 72 ur. Poljedelsko ministerstvo je izdal posebno svarilo farmarjem, in živinozdravnikom hite najti proti stup, kako bi nastopili proti tej strašni morilki. Do sedaj so bili vsi poskusi rešiti obolelo živinice zamanj.

DR. NINČIĆ O JUGOSLOVANSKI KRALJICI.

Minister zunanjih zadev dr. Ninčić je na vprašanje dopisnika "Beogradsko Vreme" odgovoril: "Vem, da vas zanima slišati kaj o naši bočni kraljici. Bodite prepričani, da si bo pridobila kraljica takoj, ko pride, srca celega našega naroda, katerega tudi ona ljubi. Zato mislim, da sem dobro izrazil čutila celokupnega naroda, aks sem rekel, da naš narod nestrpno želi videti njo, ki bo s ponosom nosila s kraljem krono države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Srečnega se tudi čutim, da morem reči, da se je ravno s to zaroko utrdilo prijateljstvo in zaveznštvo med nami in Vel. Rumunijo."

ZVEZA ŠTIRIH DRŽAV NA VIDIKU.

Dr. Ninčić nadaljuje: "Z ministrom predst. Bratiom in ministrom zunanjih zadev Dukanom smo se takoj sporazumeli v vseh vprašanjih. Tudi je bil v Bukareštu postavljen temelj za politično grupacijo štirih centralne Evrope, ki predstavlja sedemdeset milijonski narod, namreč zveza Jugoslavije z Rumunijo, Čeho-Slovaško in Poljsko, t. j. zvezo, s katero mora Evropa računati. Tu ni več govora o malih antanti, ampak o četverozvezzi. Prvi korak k tej zvezi bo ekonomski in finančni konferenci, ki se bo vršila 5. marca v Beogradu. V tej konferenci se bo dogovorilo skupno postopanje vseh štirih sil v vseh ekonomskih in finančnih vprašanjih na konferenci v Genovi." Morda le kedaj zasije solnce!

PRIJATELJI NAŠEGA LISTA SO PRIDNO NA DELU.

Nadaljevanje razširjevalcev našega lista, katerim smo poslali za nagrado krasen svetlikajoči križ, ki sveti po noči, kakor smo to razpisali za vsakega, ki nam pridobi dva celoletna naročnika na list Edinost.

Mrs. Mary Božič, Pueblo, Colo., za tri nove naročnike dobila 1. križ.

Mrs. Jos. Lesjak, La Salle, Ill., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mrs. Math Geršič, Chisholm, Minn., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mr. P. V. Eveleth, Minn., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Miss J. Belič, Chicago, Ill., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mr. G. T., North Chicago, Ill., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mrs. Annie Sugara, Portland, Oregon, za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mrs. Maria Dugar, Indianapolis, Ind., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mrs. J. Zupančič, Milwaukee, Wis., za tri nove naročnike dobila 1. križ.

Mr. Joe Krall, Bridgeport, Conn., za tri nove naročnike dobila 1. križ.

Mr. Jos. Velkovrh, Collinwood, O., za dva nova naročnika dobila 1. križ.

Mrs. Ana Kastelic, West Allis, Wis., za tri nove naročnike dobila 1. križ.

ALI JE BIL LEON XIII. KATOLIK?

Ko je umrl veliki Leon XIII. pričuje se ta le slučaj, ki se je zgodil v Chicago. — Niger je prišel v uredništvo nekega lista ponujat sadje.

"Ali si katoličan?" ga vpraša urednik.

"Ne! Jaz sem baptistovske vere", pravi niger.

"O, potem te pa nič ne zanima smrt papeža Leona?"

"O, zakaj pa ne?"

"Kaj te bo zanimala, če pa nisi katoličan. Papež je pa katoličan?"

"Res? Papež je katoličan?"

"I, seveda!"

"Na! Jaz sem pa večno mislil, da je papež Italijan!"

BLAGOSLOV BOLJEVIZMA.

Ko se bo prihodnje spomlad stopol sneg, ki pokriva na debelo široke ruske planjave, razkril bo svetu strašno zgodbo o velikanski sreči, (?) s katero je osrečil protiverski prismojeni boljevizem in rdečarija nesrečni ruski narod. Milijone mrtvih trupel, ki so to zimo storili konec od vsega hugeda, posebno od lakote in mraza, bo ležalo po cestah. Cela pokrajina ob Volgi bo nastala s temu nesrečnimi trupli. In tu sem naj gredo tisti zaslepenci, ki še danes vrijeamo v kaka rdeča nebesa, ki se še danes dajo slepiti, da bo kak prismojen nauk, kakor je židovski boljevizem, osrečil kak narod, ki ga bo sprejel. — Tu sem naj gredo tudi tisti slovenski rdeči zaslepenci, ki se še sedaj dajo slepiti "Prosveti" in njenim trabantom.

RESNA BESEDA ONIM KA- TERIH SE TIČE.

Za božične praznike je New Yorkski nadškof Hayes izdal poseben pastirske list na vse katolike svoje obširne nadškofije, v katerem se obravča z vso odločnostjo proti modernemu poganstvu, ki se kaže zlasti v omjejevanju porodov po družinah. V imenu Betlehemskega deteta" svari katoličane, naj se varujejo moderne propagande in modernih hudobij, ki se širijo po zakonih kot nečista moderna kuga. V tem pismu resno svari tudi proti naraščajočim razporokam in obsoja tudi "nekoliko preveč prosti in predzrno obnašanje ženstva posebno, deklet."

Mej drugim pravi pismo: "Detet je vse ne ustavilo priti na ta svet zato, ker je bila njegova mati revna, brez strehe in ni bila preskrbljena za jutri. On je vedel, da Bog, nebeski Oče, ki skrbi za lilije na polju in ptice pod nebom, bolj ljubi otroci in otročice ljudi, kakor pa ljudje sami. Otročiči prihajajo iz nebes na zemljo zato, ker Bog, tako hoče. On sam ima pravico ustaviti njih prihod, ko nekateri družine blagoslovijo po svoji volji z mnogimi otroci druge le z malo, zopet druge z nobenimi. Prihajajo pač na način, kakor ga je določila njegova neskončna mudrost. Gorie tistim, ki zlorabljo, in onečaščujejo zakon narave, kakor ga je določila uredba neskončnega Boga samega. Če tudi je kateri izmed angeljčkov v človeškem telesu vsled moralne ali telesne pokvarjenosti staršev, za človeško oko nerazvit, je breme človeške družbe, vendor ne smemo nikdar izgubiti izpred oči veliko prepričanje krščanstva, da tem pokvarjenem telescu živi neumrjoča duša, katero moramo rešiti in jo pripeljati k Bogu, da bo poveličana na vse veke pri Bogu v nebesih.

Zverinski je greh storjen proti ustvarjajoči moći Božji, ki po zakonski zvezi povabi moža in ženo, da sodeljujeta pri razširjanju človeške družbe. Vzeti temu bitju potem življenje po spočetju, je strašen zločin, preprečiti pa človeško življenje, katero namerja Stvarnik postaviti v življenje, je satansko. V prvem slučaju se umori telo, mej tem ko duša dalje živi, v drugem pa se ne umori samo telo, temveč se prepreči tudi življenje duše, da ne pride v bivanje ne za čas, ne za večnost. Prihajeno je bilo našim časom, da gledeamo kako se nesramno oznanja po zakonjenje tako satanskega početja.

V imenu Betlehemskega deteta, katerega postava vi, krščanski očetje in matere, ljubite in ubogate, zaprite svoja ušesa tej poganskim modrosti, ki bi delala čast samemu Herodu, ki prezira ves človeški razum in razodetje in se postavlja nad to postavo starega in novega zakona, katerega izvor je Kristus, njegova veljava in namen.

Branite svetisa svojih krščanskih domov pred vsem tiskom glede jih že imete."

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

Nevarna italijanska agitacija v Dalmaciji. — Split, 25. jan. — Iz popolnoma zanesljivega vira je izvedel Vaš poročevalc, da hodijo po kraji v III. zoni, ki je Italijani še vedno ne izpraznijo, italijanski karabinerji in zbirajo podpise, da bi se prebivalstvo izreklo za opcijo, to je, da prosi za italijansko državljanstvo. Znano je, da je v III. zoni večinoma brezposelno prebivalstvo, ki preživlja težke dneve v pomanjkanju vsega. Ker se naša vlada kljub ponovnim pozivom in prošnjem do sedaj ni odzvala, je verjetno, da bodo imeli ti italijanski poskusi precej uspeha v našo državno in narodno škodo. Naj bi se merodajni kroggi že vendar enkrat zganili.

Pašičeva razkritja. — Belgrad, 26. januarja. — Na današnji seji je v razpravi o vladni deklaraciji govoril črnogorski demokrat Andrija Radović. Očital je vladu, da je s svojo zunanjim politiko zakrivila izgubo Skadra. Radoviću je takoj odgovoril ministrski predsednik Pašić in rekel, da je poslanec Radović kot delegat naše države na pariški konferenci zakrivil, da se ni sprejela Wilsonova črta in da smo izgubili Idrijo. S tem razkritjem min. predsednika Pašića se je zaključila razprava o vladni izjavi. Skupščina je prešla na glasovanje o zaupnici vlad. Poleg Jugoslovanskega kluba, socialističnih demokratov in zemljoradnikov sta glasovala proti vladni Protič in dr. Momčilo Ivanić.

Grožje stanje jugoslovanskega prometa. — Belgrad, 1. februar. (Izv.) Stanje naših železnic je naravnost obupno in se od dne do dne slabša. Pri vsej mizeriji in pomanjkanju premoga je promet vendar še kolikor toliko funkcional, zadnje dni pa je padel po vseh pokrajinh sneg in je na mnogih progah promet polnoma zastal. V kolikor pa vlaki vozijo, imajo velikanske zamude. Načelnik belgrajske postaje je javil ministrstvu za promet, da so pošle vse zaloge premoga in da bo prisiljen vstaviti ves promet. Po raznih postajah v Srbiji je obticalo na 3000 vagonov raznega blaga, ki ga vsled pomanjkanja premoga ne morejo spraviti naprej.

Za naše vojake. Poslanec Jugoslovanskega kluba prof. Sušnik je stal na vojnega ministra odločno

vprašanje zaradi slabega postopanja z našimi rekruti. Fantje so se ravno za božič cel teden vozili po železnicu na svoja mesta, in sicer v nezakurjenih vagonih. V vojašnicah so morali tri tedne hoditi v lastni obleki, spati na golih tleh in v nezakurjenih sobah. Nesnaga po vojašnicah je strašna, naši fantje morajo pasti uši. Hrana je nezadostna in slaba, postopanje surovo. Poslane zahteva, naj voj. minister takoj ukrene potrebno, da se te nedopustnosti odpravijo in odredi naj strogo preiskavo o dosedanjih krivicah.

Zgleden stražar. — V Osijeku je bil na zahtevo državnega pravdništva aretiran glavni stražnik tamoznje kaznilnice, ker je zapravil ves denar, ki so mu ga poverili jetniki. Dalje se je dognalo, da je bil možakar še leta 1919. član razbojniške družbe, ki je napravila veliko zla v okolici Djakova.

ŠE VEDNO VOJSKA?

V stari domovini je še vedno vojska! S svojimi posledicami nameč. Na tisoče je še zapuščene in nemarjene dece, ki je treba nujne in radikalne pomoči, predvsem potom vzgoje!

Ljudska izobrazba v armadi. — Natanji minister se je obrnil na vojno ministrstvo s prošnjo, naj po vseh vojašnicah uvede pouk za nepiseme vojake. Pouk naj prevzamejo za to usposobljeni častniki. Poleg čitanja, pisanja in računanja naj se vojakom predava zgodovina, zemljepis, zdravstvo in narodno gospodarstvo. Upajmo, da se ta načrt čim prej izvede.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

DENARNE POŠILJATVE

VAŠ DENAR bo na svojem mestu najhitrejše, ako ga pošljete skozi naše podjetje. Doštavimo denar na najblžnjo pošto prejemnika. Izdajamo čeke v kronah in ameriških dolarjih. Pošiljamo tudi potom kabla ali brzjava.

Ob izidu te številke smo računali za jugoslovanske krone:

500 krun	\$1.85
1000 krun	\$3.65
5,000 krun	17.50
10,000 krun	34.00

Za italijanske lire:

50 lir	\$3.25
100 lir	6.10
5	

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Slovenian Franciscan Press

1849 W. 2nd Street,

Telephone: Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Tri-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 2nd Street, Chicago, Ill.
Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill.,
under the Act of March 3, 1879.

"Ut omnes unum sint."

"Ut omnes unum sint!" — "Da bi bili vsi eno!" — S to molitvijo je šel naš Gospod po zadnji večerji v svoje trpljenje! Gotovo mora biti to ena izmed najvažnejših stvari za vse, ki bodo priznali Njega kot svojega Kralja, kot svoj ideal, ko bodo šli za njim!

* * *

Da, pomislimo samo v Ameriki!

Najmanj 24 milijonov je katolikov. Ko bi teh 24 milijonov bilo vsi enega duha in enega srca! Ko bi vsi ti milijoni držali skupaj, kakor pravimo, vsi pred vsem mislili na skupnost, mislili na skupne koristi in skupne potrebe, ko bi bili vsi drug za drugega, kako velikanska sila bi to bila. Mi katoliki pomenjamo sicer jako veliko v Ameriki. Proti nam si nihče ne upa nastopiti, nihče si nam ne upa še kratiti naših pravic, kajti ako bi si tudi kdo kaj takega upal, naletel bi precej na hud odpor in katoliki bi ga na gentlemanski način prisilili, da bi moral priznati katoliškemu sodržavljanu enake pravice, kakor jih zahteva za se.

To se je že večkrat poskušalo. Imeli smo že veliko pokusov raznih protikatoliških fanatikov, ki so poskusili nastopiti proti svojim katoliškim sodržavljanom in proti katoliški cerkvi sploh. Tako je znana organizacija A. P. A. (American Protective Association), ki je pod tem imenom nastopila in hotela začeti mal kulturni boj med nami. Pa je kmalu sprevredila, da ne gre.

Vendar pa pri tem ne smemo tajiti, da katoliki tudi v Ameriki ne vživamo še tistih pravic in tistega priznanja in nimamo še tiste veljave v Amerikanskem javnem življenju, kakor bi jo morali imeti po našem številu. Če pogledamo po raznih službah, vidimo, da smo katoliki daleč zapostavljeni. Zato se je pa ustanovil Catholic National Welfare Council, da bo tudi v tej stvari odpomogel. Upajmo, da bodo možje, ki so s tolikim navdušenjem stopili na čelo katolikov tudi vspešno izbojevali naše pravice in popolno enakopravnost.

* * *

Poglejmo dalje meš nas, ameriške Slovence! Vsi smo katoliki, kaj ne. Toraj lahko rečemo, da nas je 100 proc. katolikov. Seveda moramo pa računati z velikim odstotkom katolikov odpadnikov to je rojakov, ki so odpadli od vere, ali ki so versko brezbržni. Vendar pa ali tvorijo ti odpadniki večino? Nikakor ne! Pred nedavnim časom je nek rdeči list povedal resnico, da je pravih vodilnih verskih odpadnikov rdečkarjev med Slovenci komaj kakih 700. In vendar nas je Slovencev v Ameriki nad 125 tisoč. Ali imamo toraj mi katoliki vodilno besedo v naši javnosti? Vsi vemo, da je nimamo, da jo imajo nasprotniki. Zato se je pa dotični rdečarski list pobahal in rekel: Samo 700 nas je, pa vendar — kontroliramo javno mnenje med Slovenci v Ameriki. In prav je imel.

* * *

Kaj je uzrok tem neždravim razmeram med nami? Zakaj tolika večina ni priznana? ne vodi odločilne in vodilne besede? Zakaj moramo biti pod vplivom in vodstvom nasprotnikov?

Rojaki, to rešno vprašanje vam stavimo danes, da ga premislite in se potem izjavite sami, kaj vi mislite. Pišite nam kratko svoje misli, kaj o tem? Je zanimivo in potrebno! Ako bomo enkrat splošno spoznali svoje hibe in napake, morda bomo našli tudi sredstva, da jih popravimo, da urečimo naše razmere tako, da bodo zdrave.

Iz slovenskih naselbin.

O NESREČNI SMRTI ROJAKA LEGINA.

Poizvečeli smo o nesrečni smrti rojaka Johna Legina, da ga je povozil avtomobil Yelow Cab Co. Rojaki se bodo pognali zanj in zahtevali od kompanije odškodnino za njegovo ženo in otroke. — Ker ni bil v nobenem društvu zložili so njegovi prijatelji potrebitno sveto za njegov počeb.

KAJ PRAVI ROJAK O "SVETLI KAOČEM" KRIŽU, KI GA JE PREJEL KOT NA- GRADO.

Cleveland, Ohio. — Prisrčna Vam hvala za poslani križ. To je pa v resnici krasen spomin, ki po noči sveti in človeka spominja na delo, ki ga je storil za katoliški tisk. Ko sem ga prejel, se mi je zdelo, da mi je govoril: "za spomin so me poslali!" Jaz pa sem ga z veseljem sprejel in pozdravil, ker vem, da kjer je sveti križ, vlača sreča in zadovoljstvo. Zelo sem zadovoljen z njim. Zato Vam še enkrat najlepša hvala.

Z Bogom! John Intihar.

La Salle, Ill.—Priloženo Vam pošljam naročnino za sebe za oba lista in poleg tega pa še za dva nova naročnika, ki sem jih pridobil za Vaš list "Edinost", katerega ljudje tudi pri nas čedalje rajši čitajo. Vsem rojakom v naši naselbinai pa priporočam, da naj pridno širijo naš list "Edinost", ker ta list je edini list, ki se neustrašeno borii proti našim za grjenim rdečkarjem. V vsako slovensko hišo naj zahaja "Edinost"! Vse pohvale zaslubi tudi prelepi list "Ave Maria." Kako krasni članki in spisi so v tem prelepem listu, vsaki krat ga prečitam z največjim zanimaljem. Tudi na ta list, kateri ga še nima, se naj nanj naroči, ker Slovenci smo potrebeni takih listov in zlasti katoličanov je dolžnost, da podpiramo in širimo pravo katoliško časopisje. Zato junaško naprej, za pravi katoliški tisk! Pozdravljam vse uradnike Vašega podjetja in želim vsem skupaj obilo božjega blagoslova in vespeha. Pozdrav tudi vsem čitateljem in naročnikom tega lista.

Jozefa Lesjak.

Joliet, Ill. — Komaj je potihnila naša domača vojska med katoliški-

mi časnikarji že ti pride in sicer to pot brez vsakega vzroka, urednik "Glasila K. S. K. J." in ti na neosnovani način napade svojega lastnega sobojevnika katoliški list. To je sramota prve vrste, za urednika Glasila K. S. K. J.! Sam sem čital v slovenskem brezverskem časopisu, kako podlo in sramotno so pisali o sv. Očetu Benediktu XV. In za obrambo sv. Očeta ni imel časa urednik Glasila napisati ne enega članka, za napad na katoliški list, ki zasluži danes med katoliškimi Slovenci v Ameriki prvo mesto, pa je imel čas! To je vredno si zapomniti, posebno za nas, ki smo člani K. S. K. J.! Ali naj li mi plačujemo svoje uradnike, da bojo napadali našo katoliško stvar? Ali smo res že tudi pri naši jednoti prišli tako daleč, da bomo sami podirali to, kar z velikim trudom zgradi katoliško časopisje? Jaz kot član K. S. K. J., svetujem temu razdalcu uredniku I. Z., da resignira, ker jesti kruhek od istega gospodarja, ki ga v svojem srcu in po prepričanju sovraži, je več, kakor more prenesti "švigašvagarski značaj!" Kako velik prijatelj je on katoliškega tiska, znači posebno to, da je napadel katoliški list in to ravno v mesecu, ki je bil namenjen za razširjanje katoliškega tiska. Kakor velik prijatelj je on katoliškega tiska, tako velik prijatelj je tudi katoliškega prepričanja. In s tem, upam, da je povedano dovolj! Taki velikani, kakor je urednik I. Z. so katoliški stvari in jednoti največja coklja na poti napredka. Le žal, da gotovi faktorji tega ne uvidevajo. Njim je za lastni žep, za jednoto jim je bore malo! Dokazov zato ni premalo. Ker se pri tem ne gre za osebnost, ampak za stvar, zato se, da se izognem zaletavanju v mojo osebo, ne podpišem s polnim imenom ampak samo.

Jolietčan.

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

(Nadaljevanje z 1. strani)

Pobesnelo žandarstvo. Zadnjici smo poročali, kako sta prišla v Djurdjevcih pri Djakovu dva pijana žandarji razsajat v zasebno hišo, kjer sta s streli ranila kmeta Korajka. Korajko je sedaj v bolnišnici za ranami umrl. To pa žandarjem ni bilo dovolj, ampak se hočeo še maščevati za svojo lastno hudo bijo. Neprosteni prihajajo v Djurjevice in pretepajo ljudi kar od kraja. Korajkovega sina so pretepli do smrti in leži sedaj v bolnišnici v Vinkoveih, kjer je umrl njegov oče. Tudi več drugih kmetov so tako pretepli, da so jih morali domačini odpeljati takoj v bolnišnico. Še hujše stvari uganjajo žandarji po drugih krajih Djakovčine. V Strizivojni so osumili uglednega kmeta Damjanovića, da ima skrito puško. Da bi ga prisili na priznanje, so žandarji odvedli Damjanovića v gozd in ga privzel na drevo. Potem so nabasali puške in postreljivali proti njemu, neprosteni psujoč in kolneč. Tako so mučili kmeta tri četrt ure. Potem so ga izpustili, a ga zopet aretirali in v kosarni strahovito pretepli. — V Trhpolju se je mladina nekaj pregrešila. Namesto da bi žandarji stvar naznali pristojni oblasti, so sami prihruli v vas in nedoletno mladino neusmiljeno pretepli in mučili. Obesili so mlade fante na vrv in jih nečloveško pretepli. Enemu fantu so žandarji odsekali prste, drugemu so bajonet porinili v usta. Nekaterim fantom se je posrečilo pobegniti; žandarji so šli k njihovim starišem in jim zagrozili z najhujšim, ako otrok do večera ne bo doma. Ko so se kmetje nad vsem tem postopanjem prišli pritožiti v Djakovo, jih nobena oblast ni hotela sprejeti. Vsa ta dejstva objavljana uvodnem mestu osješka "Hrvatska Obrana." Potem se pa kdo čudi hrvatskemu kmetu, da gre z Radićem, ki mu obeta osvobojenje izpod žandarske strahovlade!

iz Subotice nam piše: Vaš list 'Stražo', ki sem jo imel naročeno četr letno, so mi prepovedali, da je ne smem čitati. Moja edina zabava mi je bil vaš list, a sedaj so mi ga na silnim potom zabranili. Doma imam ženo in dva otroka, sem gospodar in posestnik 43 oralov in moram služiti dve leti. Prosim poslance Jugoslovanskega kluba za pomoč, sicer bom obupal. — Tacega postopanja naši slovenski fantje niso vajeni in si ga ne bodo pustili dopasti. Naše poslance pa opozarjam, da zopet enkrat zagodejo v zbornici vojnemu ministru kot je naš neustrašeni poslanec Sušnik Pašiću.

(Straža št. 8.)

HUD POOPER.

O saj se bodo spometovali! Saj bodo počasi spoznali vsi naši rojaki, kako prav smo mi imeli celi čas s svojimi idejami in s svojim delovanjem. Vsi, še vsi nam bodo pritrdirli, ker resnica je pač nepremagljiva in vedno zmaga. Kako smo mi svrili tudi naše "ta-rieče" naj nikar Kristan ne vrjamejo? Naj bodo patmetni, naj mu nikar ne mečejo težko prisluženih dolarjev, ker se jih bo v pest smejal in se nazadnje še iz njih norčeval, ker on je čisto navaden prefrigan koritar. Kristan, ko bi mu klerikalizem bolje kazal, kakor mu rdečkarja, bi bil pa kleriklec. Kar nese, to je pa. Ker je videl, da je slovensko delavstvo zaspelo, da vрjame vsakemu, samo če mu zna prav debelo na srce pihati in da kriči proti kapitalistom, si je pa mislil, "pa mu dajmo pihati!" In pihal mu je in veliko napihal, da mu nikdar več ne bo treba težko delati. Toliko časa je bil navdušen socijalist, dokler ni postal kapitalist. Zdajko je pa kapitalist s pomočjo ameriške zaspelenosti in prismojenosti rdečega dela delavstva, sedaj je miren in tiho, sedaj mu je pa delavec deseta brig. In taki so vsi oni, falirani študentki in učiteljčki in profesorčki, ki so bili od doma izgnani ali so ušli žendarjem ali ječam, pa sedaj prihajajo k ameriškemu slovenskemu delavstvu in se mu laskajo. Del ameriškega delavstva je pa že tak, da je vse dobro, samo ako je proti veri in proti duhovnikom. Res je duhovščina sama nekoliko tega kriva. Vendar to je mentalita našega naroda in se ne da pomagati. In naj pride sedaj sem v Ameriko kak drug Kristan, naj nastopi enako z aroganco in sladkim jezikom in židovsko hinavščino, pa naj začne proti duhovnikom in veri in — nekoliko radi lepseg — proti kapitalistom, pa mu bojo rdeče zaspeleni backi šli zopet na limance. Katoliški so prepametni.

Zato je pa za nas katoliško zavedenje slovenske delavce v Ameriki velikansko zadoščenje, ko vidimo, kako je prišlo vse na naše, kako nas je naše prepričanje obvarovalo, da še nas niso za nos vlekli, kakor so vlekli in deloma še vlečajo velik del slovenskega rdečega delavstva, dokler se še temu delu ne bode že vse skupaj zdelo preveč neumno. Kako so nas takrat prezirali, ko so pobrali tisti nesrečni milijondolarski fond. Danes pa?

Tu prinašamo nekaj vrstic, katerih je prinesla Milwauška rdeča Slovenija. Naj preberi to naši somišljeniki in naj se nekaj posmehajo, kako si sedaj ta rdeči sami med seboj vest izprašujejo.

Ta list piše:

Boli vas, ker ni narod več tako neumen, za kakovšnega ste ga smatrali vi, zato vam je obrnil hrbet. — Prav ste zapisali v zadnji številki "vsi slovenski delavci niso neumni"; ker niso neumni, zato ste brez narodnega.

* * *

Učiti hočete slovenskega delavca, kako gospodariti, a niti sami ne zna te gospodariti pri listu in stranki, pri kateri imate \$1929.66 dolga brez kakovšnegakoli premoženja.

* * *

Urednik Proletarca piše, da je u rednik Slovenije bil kupljen zaeno

z listom . . . "Kozma Teleban" meri hlače namreč po sebi — a na drugi strani piše, da ga bo Delavska Slovenija napodila, kakor hitro dobnevega urednika iz starega kraja. Verjamem, da si to čikaška gospoda silno želi, kajti potem bi Delavska Slovenija šla tako na bum, kot je Kristan spravil Proletarca.

* * *

Pa brez zamere, ako si vzamem nekoliko prostora, ter vam naštejem nekoliko vaših grehov, zakaj vzlici vsemu fehtarenju ne morete več vleči vašega političnega vozička, kajti vi sami ne vidite svojih grehov na sebi.

* * *

Grešili ste: Učili ste slovenske delavce radikalizma tako dolgo, dokler si niste utrdili stolčkov pri S. N. P. J. — a ko je delavstvo zahtevalo od vas realnega dela, ni bilo vašega radikalizma nikjer več.

* * *

Grešili ste: V početku svetovne vojne ste bili proti vsaki politični akciji ameriških Slovencev za osvobodenje izpod avstrijskega jarma — a kasneje ste pričeli sami z republičanskim združenjem — zidati ste hoteli to, kar ste prej podirali. Ker ste bili najpametnejši med najpametnejšimi, zato niste prej vedeli, da senatni odsek v Washingtonu ne zaslišuje tujih državljanov in zato ste tamkaj tudi slovensko izjavili, da je Trst italijanski. S tem ste došli na vrhunc vse polomijade.

* * *

Grešili ste: Pobirali ste za milijon dolarski sklad za osvobodenje, a denar ste porabili v druge svrhe. — Žejnji ste kupili Blaznikovo tiskarno v Ljubljani češ da se bo tamkaj tiskal Naprej, a danes se tiskar Naprej v drugi tiskarni. — Ustanovili ste "Jugoslav Commercial Board", hoteli ste postati "businessmeni" kjer ste zapravili \$10,000 denarja, nabranega za osvobodenje — \$60,000 delavskega denarja ste na ta način uničili, a danes želite, da vas naroči naj zato ljubi in vam zaupa še več!

* * *

Grešili ste: Huronsko vpitje se je razlegalo iz "Čikage" proti pošiljanju zabojev v staro domovino, a slednjici ste pričeli s pošiljanjem zabojev sami ter tako pljuvali v lastno skledo, česar posledica je bila, da ste pogoreli.

* * *

Grešili ste: Vsakdo je v naših očeh ničla, neumnež, nazadnjak itd., kdo ne ukoni tilnika brezpogojno našemu diktatorstvu.

ZOPET EDEN!

Tako bi kričali naproti, posebno socijalistični listi, ko bi se šlo za kakega duhovna! Tu se pa gre sedaj za ljubljence vesolne socijalne demokracije, za Bela Kuna! Nek ogrski komunist, ki si bržkone sam ni mogel zadosti nabasati svoje lastne bisage, je postal nezadovol

AMERIŠKA SLOVENKA.

AMERIŠKE MATERE IN SLOVENČINA.

Slovenci v Ameriki kot narod nismo nikake prihodnosti. Preje ali pozneje bomo izginili, kakor so vsi drugi narodi, ki so se naselili sem pred nami.

To je dejstvo, katerega se vsi naseljeni v Ameriki zavedamo.

Tudi me slovenske žene in matere vemo, da naši otroci ne bodo veliko znali našega jezika, t. j. svojega materinega jezika. Jezik dežele bo spodrinil naš jezik. Vse vemo, da naši otroci neradi govore slovensko in zato tudi slabo govore.

Nekatere matere, recimo raje kar naravnost, skoraj vse, ali vse slovenske matere zato prav nič ne storite, da bi ohranile svojim otrokom ljubezen do slovenščine. Le prerade še same z otroci "tolčejo" angleščino, kolikor jo pač znajo.

Pravzaprav nam tega nihče ne more zameriti. Mi smo v Ameriki in vsak bi se rad naučil kolikor mogoče hitro jezika dežele. Naše matere bi rade razumele, kaj se otroci med seboj v angleščini pogovarjajo, zato ni čuda, ako bi se tudi same tako rade prejkopreje naučile tega jezika. Zato pa je naravno, da potem zanemarjajo z otroci govoriti slovensko, še manj pa jih učiti slovenščine.

Vendar ali pa matere s tem koristijo svojim otrokom, da zanemarjajo slovenščino doma? Ali morda sebi koristijo?

- Ne! Ne sebi ne otrokom!

Prav je, da skušajo kolikor mogoče učiti se angleščine in jo znati prej ko preje in kolikor najbolje mogoče.

Toda da bi pa morale zato zanemarjati negovanje svojega jezika, s katerim so pele svojim otročičkom pesnice ob zibelji, v katerem so jih najprej učile in se z njimi pogovarjale katerega same najbolj znajo, ki je njih, toraj za otroke **materni jezik**, pa nikakor nihče odobravati ne more.

Mater s tem škodujejo sebi, ker si odtjujejo otroke. Mati ne zna potem angleško in otrok ne slovensko. Tako se nikdar ne more prijateljsko, materinsko z njimi pogovoriti. O otrok ne more materi povedati svojih čutil, svojih misli, ne more pri nji sveta iskat, ker ji ne zna povedati tega, kar mu je na srcu, takš, kakor bi rad.

Mater, ali ne opažamo le prevečkrat, da je naša odrastajoča mladina nam tuja, da ji je tuja domača hiša, domača družina? da sili vedno le ven, le med svoje prijatelje?

Kaj je bolj razumljivega kakor je to! Mislimo si me matere same, da bi morale biti med angleži, ali bolje mislimo si same svoje starše, da bi nam govorili jezik, katerega ne bi razumele dobro. Kako bi nam bilo težko! Me neznamo dobro angleško. pride kdo v hišo, ki bi se rad z nami pogovoril, kako je to težko nam in njemu. Dostikrat raje nočemo ničesar govoriti, kakor da bi slabo govorili, ker ne razumemo in se ne moremo izraziti.

Vidiš, mati, tako je s tvojimi otroci. Ker se ne znajo izraziti, ti pa ne povedo, kar bi ti pravzaprav moral ali bi ti radi.

Tako pehamo matere svoje lastne otroke proč od sebe, proč od materinega srca, proč ven med mrzli svet, med tuje ljudi, med tovariše in tovarišice, ki so dostikrat slabti in pokvarjeni. Pa se potem še čudimo, kako je to, da sin noče biti doma, da hči sili samo ven k drugim ljudem. Tja silijo, kjer ljudi razumejo in kjer jih drugi razumejo in kjer se lahko pogore z njimi, kar je čisto naravno. — S tem pa matere same razbijamo družinsko svoje življenje.

Kjer mati zna dobro angleško, da se z otroci lahko popolnoma pogovori in ne "lomi" samo angleščine, je že še. Toda koliko je naših mater, ki smo prišle iz stare domovine, da bi znale tako dobro angleško?

Zato matere, ako hočemo same sebi dobro in svojim otrokom, nikar

ne zanemarjajmo slovenščine pri svojih otrocih. Saj jim ne bo škodilo, ako znajo dobro slovensko? Kolikor več jezikov kdo zna, toliko več velja. Kako koristno je za človeka, ako zna dva ali tri jezike. Tudi Amerikanec, ki je tako trd za katke tuje jezike, spoštuje človeka, ki zna več jezikov!

Kako lepo delo za to vrši že veliko let list "Ave Maria", ki navdušuje naše otroke, da se zanimajo za slovenščino. Kako veliko dobro delo storii, da se trudi z njih pismi. Jaz smatram to za najbolj plemenito stvar med nami Slovenci. To se mi zdi, kakor neka korespondenčna šola za naše male v slovenščini. Kako lepo je toraj od mater, ki dajejo otrokom ta list v roke in jih navdušujejo naj pišejo "Našemu stričku!"

Zato pozivljam slovenske matere, naj se o tem predmetu izrazijo, kako one misljijo. Morda jaz ne mislim prav.

Greenwood, Wis. —

Blagor ji, ki dolžnost izpolni, če tudi s težavami, veliko prijateljev si dobri.

S temi besedami vas tudi jaz pozdravljam, drage mi amerikanske Slovenke. Ne morem Vam popisati, kako sem bila vesela, ko sem zaledala zopet naš kotiček v "Edinstvu" odprt za dopisovanje. Po tako dolgem času sem že tudi jaz mislila, če bomo dobile me ženske kako pravico nazaj pri "Edinstvu" ali ne. Paglej, naša junaska Mrs. Bevec je s svojim navdušenem dopisom urednika tako usčipnila, da je kar poskocil in nam takoj priznal naše pravice. Vidite, tako-le je, če se kdo za svoje pravice ne potegne, jih pa dobil ne bo. Drugi mu jih ne bodo dali. Mrs. Bevec, prav ste povedali! Tudi jaz vas hočem posnemati in malo rokave zavihati in nekaj novih naročnikov dobiti za našega Pavleta. Žene, pokažimo res, da smo boljše za kaj dobrega storiti, kakor so pa naši možje. Pokažimo da smo bolj junaska, kakor so pa naši možje, da me bolj zaslužimo priznanje, kot možje. Čez čas, ko bodo boljše razmere, si bom pa tudi jaz rokave prav do komolca zavihala in šla na delo za Pavleta, samo da nam bo zmiraj kaj nedolžno smešnega povedal in nas razvedril. Veš, Pavle, res si sedaj bolj "fajn", ko imaš vse tako na "sport", in si ves nov. Pa tudi tvoj obrazek se je nekam izpremenil. Preje si tako poreden zgledal, sedaj se pa tako prijazno držiš. Prav, prav! S prijaznostjo jih bo več pridobil. Veš, za eno stvar te imam vendar na sumu. Glej, vse si nam povedal, kje si kupil in kdo ti je kaj dal, o mareli pa kar molčiš. Leda dan, in povej nam čisto po pravici, ker drugače te bo bojo tvoji nasprotniki sodili, da si jo kaki "punči" ukradel. No, pa morda niso takoj hudobni. Jaz mislim, da tebe vsi "lajkajo." Samo malo ti radi ponagajajo in klubujejo, ker si tako "fest" in ker jih znaš tako dobro nazaj zavrniti. Jezi jih tudi ker siobil toliko večino glasov. Koliko glasov večine si pa pravzaprav dobil? Prav vsega nam sicer res ni treba povečati, vendar mi tvoji volilci bi pa le radi vedeli. Kajne, da nam boš prihodnjic povedal? Tudi se nam kako dopadeš, ker znaš take lepe pesmice peti! Daj na še katero zakrožiti. Veš, samo to rečem, da smo me ženske res lahko ponosne na našega Pavleta, ker se tako rad z nami pogovarja, ker to kaže, da ni preveč "štolic."

Vendar ni dosti, da samo Pavletu pustimo, da piše, tudi me se zavzemimo in pišimo, če ne veliko, pa vsaj vsaka malo, da bomo krepko držale, kar smo si pridobile. Morada bo katera rekla, "naj le druge pišejo! Jaz nimam časa!" Vsaka smora vzetí nekoliko časa, ker to nam je tudi potrebno. Izobrazba nam je zelo potrebna. Res je, da ste zapo-

slene, da prosti čas porabite za šivanje, "štrikanje", "heklanje." Vendar za izobrazbo našega razuma mora biti pa tudi čas.

Ko že govorim o domačem delu, naj pripomnim, da tudi jaz pridno vrtim svoj koloval ali "spinil vil" in naredim za dom za mojo družino vse doma, "s'vederse", nogovice, rokavice in tako dalje. Našla sem, da je to najboljše. Zato svetujem vsem ženskam, ki imate ovce doma, nikar ne prodajajte volne. Tako ponceni in iz pristne volne boste imele doma vse, kar potrebujete.

Pri tem delu pa se vendar silno zveselim, ko pride "Edinstvo", takoj odložim vse delo in prečitam vso, posebno, ako najdem v nji Amerikansko Slovenko. Do sedaj so vse pisale jako lepo in mi je bilo všeč. Pa še naša dekleta pozivam, da bi se oglasile, kakor jim je pisala Miss Silva.

Ko že pišem, naj se pa na tem mestu prav lepo zahvalim vsem našim Willardskim ženam, za njih priznanje mojega delovanja pri altarskem društvu. Drage mi sestre! Na zadnji seji smo se menile, da bomo delale kaj lepega vsaka po svoji moći za "fer", da bi ga enkrat po leti predile in denar obrnile za nakup novih cerkvenih klopi v naši cerkvi na Willardu, ki so tako potrebe. Kar sem jaz obljudila, to bom storila in tudi dala. Obljudim, da bom tudi nadalje vse storila, da bomo napredovali in posebno dosegle, kar smo sklenile. Pisala bom na vse strani in upam, da nobeno moje pismo ne bo zastonj. Saj tudi iz starega kraja beračijo od vseh strani in se zatekajo k nam Amerikancem in vsak gotovo vsaj nekaj dobi. Zakaj bi se pa me bale prosiči nekoliko, ko smo revni. Kajne gospod urednik, še vi boste posegli v žep in nam nekoliko pomagali, ako Vam bom pisala. Mi Vam bomo pa zato nekaj naročnikov nabrali. Ali Vam bomo pa zopet kakega ščetinca poslali. Veste pregovor pravi, da roka roko umiva. Nekaj mi že imamo, drugo bomo pa nabrali in me ženske bomo hitreje dosegle, kakor pa če bi se naši možki lotili. Me ženske smo bolj sitne in nadležne. Če nam kdo tudi nerača da, pa da se nas znebi, pa le more. On je vesel ker se nas je znebil, me pa, da imamo njegov dar. In vsem, da nam tega nihče ne bo zamegal, saj ne gre za nas, ampak za dobro stvar. Naši kmetje imajo sicer dobro veljavno v posestvih. Toda denarja je pa bolj malo. Naši stroški nas namreč vedno premagajo z našimi dohodki. O tem bomo še pisali, kaj ne, da boste sprejeli, g. urednik

Neža Šeliškar.

Opomba: Ako ste zadovoljni, Vam dovolimo, da si od vsakega novega naročnika, ki ga nam dobite, utrgate za cerkvene klopi, \$2.00 in samo \$1.00 nam pošljete. Za vsako ponovljeno naročnino pa vam dovolimo polovico. Ali ste s tem zadovoljni? Dobite nam 33 naročnikov, pa imate stotak. Ali ni to dobro? — Dopise pa glede tega radi sprejemamo in bomo vse priobčili in Vam pomagali, da dosežete, kajti v resnicici klopi so Vam potrebne. Cerkvica je čedna, toda sedanje klopi kaze. Na prej, žene!

Urednik.

JEDILNI LISTKI.

Sreda (Kvaterna):

Obed: Fižolova juha. — Kruhovi knedeljni — Zabeljen fižol. Kislo zelje. — Kava.

Večerja: Makaroni. — Mrzel fižol z jesihom in oljem. Sir.

Petak (kvaterni):

Obed: Leča. — Sirovi štruklji (kuhanji). — Zabeljen krompir. Salata.

Večerja: Čokoladna juha. — Surovo kislo zelje z oljem in mrzlim fižolom. — Čaj z mlekom.

Sobota (kvaterna):

Obed: Krompirjeva juha. — Shrimps (rački) (ako teh ni ribe poiane ali Salmon v škatli). — Tenstan krompir (German fried) — stročji fižol (iz bakse) — Salata. Mrzlo mleko (Butter Milk).

Kaj si že sklenil, da boš naredil ta me- Bojevito katoliško časopisje, je med sec za katoliški tisk?

POZOR!

Naročniki in čitatelji "Edinstva."

Ker se je več naših naročnikov in prijateljev našega lista pismeno oglasilo, da naj bi se kampanjo za nabiranje novih naročnikov na list "EDINSTVO", podaljšalo še za en mesec, zato smo sklenili to tudi storiti. To smo storili pa tudi zato, ker veliko naših naročnikov bi rado dobilo lepo razpisano nagrado, "SVETLIKJOČI KRIŽ" do katerega je vpravljena vsakodnevno, ki nam pošlje dva celo-letna naročnika na "EDINSTVO." Marsikateri, pa ni imel v tem kratkem času prilike, da bi si zaslužil to lepo nagrado. Zato, naznanjam vsem našim naročnikom in prijateljem, da kampanja za nabiranje novih naročnikov za list "EDINSTVO" bo trajala še cel ta mesec. Zato vsemi, ki še niste dobili tega lepega križa, potrudite se nekoliko in zaslužite si prelep nagrado z razširjevanjem KATOLIŠKEGA Tiska, ki je najmodernejše oružje proti nasprotnikom NAŠE VERE.

Vsem onim, ki so nam poslali nove naročnike zadnje dni, prosimo, da apotrete par dni. Zaloga križev je nam pošla in novo pošiljatev dobimo vsaki čas. Kakor hitro prejmemmo križe jih razposlamo vsem, ki so nam poslali po dva nova naročnika za naš list.

UPRAVA "EDINSTVI."

TISTIM KI SE ŽELE NAUČITI ANGLEŠCINE

naznanjam da smo zopet prejeli nekaj

"SLOVENSKIH ANGLEŠKIH SLOVNIC".

Knjiga vsebuje razne navadne vsakdanje pogovore, Glasovje, Oblikovje in razne vaje. V knjigi je tudi obširen besednjak. Ker smo prejeli le omejeno število teh Slovnic, zato je važno, da si isto naročite takoj dokler ne poide.

Knjiga stane s poštnino \$1.00.

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS.

1849 West 22nd Street

CHICAGO, ILL.

SEDAJ JE ČAS, DA POŠLJETE SVOJIM DOMAČIM

KAK DAR ZA

"PIRUHE."

Da bojo velikonočne pošiljatve dosegale na svoje mesto pravočasno je važno, da iste odpošljete pravočasno svojim sorodnikom, prijateljem in znancem. Pri tej priliki vas zopet opozarjamo, da bo v vašo lastno korist, ako boste poslali svoje pošiljatve po "BANČNEM ODDELKU EDINSTVI", ki vam nudi NAJBOLJŠO IN NAJHITREJŠO POSTREŽBO, TER POLEG TEGA TUDI NAJNIZJE CENE JUGOSLOVANSKIM "KRONAM IN DINARJEM."

Ker smo stopili z novim letom v zvezo z najbolj poštenim in zanesljivim denarnim zavodom v Sloveniji z:

"LJUDSKO POSOJILNICO"

V LJUBLJANI,

zato dospejo naše pošiljatve primeroma najhitreje na svoje mesto, ter so iste dostavljene na najbližjo domačo postajo prejemnika.

Rojakom ki nameravajo naložiti svoje prihranke v Jugoslaviji, priporočamo "LJUDSKO POSOJILNICO" V LJUBLJANI, ker je zanesljiv zavod in plačuje najboljše obresti od vlog.

Za navodilo in vse drugo se obrnite ali pa pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINSTVI",

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

Neznani Bog.

(Priredil FR. BLANKO.)
(Nadaljevanje)

Iznenadenje Germanov je bilo toliko več, ker so spočetka imeli od severa prodirajoče Rimljane za svoje rojake in zaveznike. Zato niso imeli niti toliko časa, da bi se pripravili na boj s strašnim nasprotnikom. Bitka je trajala od poldne, ko je Germanik prišel v stik s zadnjimi četami barbarov, do solčnega zahoda. Noč in silni nalin bi bila tudi sama napravila klanju konec.

Ko je drugi dan proti poldnevnu dež prenehal in se je bojazmožno vojaštvo zopet zbral v taboru, je cesar pregledal svojo vojsko. Bilo jih je še čez trideset tisoč mož. V kratkem nagovoru se moštvu zahvali za vstrajnost in hrabrost, s katero so se bojevali in jim obljudi novo izvredno plačilo za zvestobo.

Potem je prašal po padlih in ranjenih častnikih. Tel mu je poročal, da je tudi mladi poveljnik prelaza med njimi. Zadet od več puščic se je zgrudil ob strani svojega zvestega druga. V bojnem metežu je pa bil od njega ločen in kljub vsemu iskanju ga ni mogel med množico padlih najti. Še le zgodaj zjutraj, ko je zopet prihitel na tisti kraj, da bi iskanje nadaljeval, ga je našel nezavestnega in ga s pomočjo Longina, ki je bil tudi precej težko ranjen, zavlekel v neko kočo na bregu Adiže, nedaleč od bojnega polja.

Germanik je po pravici pripisoval srčnosti in iznajdljivosti mladega junaka precejšen del svoje zmage, — saj so njegovi metalni stroji na jazeru veliko pripomogli, da se Germani niso mogli tako prosto gibati in da je prevzela njih srca zmedenost in pobitost, — obiskal je Pavla osebno v spremstvu svojega telesnega zdravnika.

"Možem, kakršen je on", govoril je Germanik, ko ga je videl, "se ne more skazati dovolj spoštovanja. Kar je že samo ob sebi dobro postane v njihovih rokah še boljše. Dobrobit cele vojske je dostikrat odvisna od tega, da imajo pravega poveljnika, ki jo zna voditi, varovati in če je potreben tudi navdušiti za najtežje žrtve. Oboje je storil Pavel Emilij Leppid. Zaradi tega ga danes imenujemo za vojnega tribuna."

VI.

Vrnimo se zopet k prebivalcem, "začaranega" gradu.

Tu najdemo gospo Leo in njeno hčerko, ki še vedno pričakujete s severa o sinu, oziroma bratu kakega poročila. Med tem časom, kar sta bivali tukaj, se ni prigodilo nič takega, kar bi moglo Grkinjo z nova vznemirjati zaradi hčerine varnosti. Dnevi so jima minoli v neskajenem miru in samoti. Lea, ki je poprej vedno sanjala o Španiji, kot o zadnjem bližnjišču, je počasi popolnoma pozabila na daljno nepoznano deželo. Njena najsrcejša želja je bila, da bi se vrnil njen sin čim preje ovenčan s slavo in častjo in da bi se izpolnila njena nuda, da bi Avgust vrnil staro družinsko posest v prave roke, ako ne ko nagrada za sinovo hrabrost, vsaj na prigovarjanje Germanika.

Agata je pa živila samo za svoje pse, cvetlice in školjke. Včasih je šla tudi, kakor se je izrazila, v spremstvu strica na "potovanje na Španško", v skrivnosti polno notranjost grada, kjer je odkrila vedno nova čuda. Zvest sledje triumvirovom opominu, ni nikdar sama poskušala preiskati čudoviti labirint. Mesto tega si je pa večkrat dovolila neko drugo malo prelomljene dane besede, ki bi bilo zanjo skoraj usodno.

Včasih, ko je morje posebno burno divjalo, ali pa tudi ko je gladko bleščeče se v solnčnih žarkih ležalo pred njenimi nogami kakor krotko jagnje in se s tisočerimi zapeljivimi očmi oziralo gori k njej, se ni mogla vstavljalnotrani sili. Gotovo in lahkonogo kakor koza je hitela k njemu med pečinami, med katerimi je zasledila pot deloma samta, deloma je pa že prej bila. Dvomila je pa, da bi bil kdaj pred njo hodil kateri človek po tem potu, ako se sme tako imenovati. Na videz ni bilo nobene zvezne med različnimi malimi pomoljki pečin, čez katerih trdo in raztrgano površino je hitela, včasih vidna od zgoraj dol, včasih pa skrita pod velikanskimi naprej štrlečimi pečinami. Tako je mlado deklico, zapeljala radošnost, da je naposled našla nekako stezo do morske gladine, po kateri je mogla z nepreveliko težavo dosegati zopet nazaj. Doslej še ni nič povedala v tem ne materi, ne stricu, a čakala je samo prilike zato, čeprav je vedela, da ji bodo v prihodnje prepovedane ure, ki jih je presanjala globoko doli ob morski gladini. Že zadnjič, ko je prinesla domov školjko ne-navadne oblike jo je gospa Lea začudeno vprašala, kje da jo je našla. Toda Agata ni imela srca, da bi bila povedala resnico. Ta mala laž jo je skoraj stala prostosti in življenja.

Toda le prekmalu sta bili mati in hči na nepričakovani način iztrgani iz tega prijetnotihega življenga.

Se predno sta zjutraj zapustili spalnico, so jima povedali, da je prišel njih prijatelj in rojak Dionizij Atenjan. Prinesel jima je poročilo o odsotnem sinu. Kako je to bilo, si moremo misliti. Vendar moramo nekaj dodati.

Po odločilni zmagi, ki jo je dobil nad barbari, je Germanik sklenil za to zimo vojno končati. Iz tega vzroka pošle svojo vojsko v severna italijanska mesta na prezimovališča. Za ranjence, ki so jih morali pustiti na severu, je zgradil lazaret in nekoliko manjših leseni hiš. V varstvo jim pusti nekaj čet. Potem se pa junak dneva pri Mantovi prepelje čez Pad in hiti, kakor na krilih v Rim, da poroča Avgustu o slavnih zmagi. Ves Rim je poživel pri tej veseli vesti in je začel svojega ljubljence obožavati in pričakovati od njega, da bo Rim povzdignil do prejšnjega veličja in sreče. A pripravni trenutek še ni prišel, ko je pa prišel, mu je manjkalo predzrnega poguma in volje. Tudi sedaj si je Germanik prepovedal, deloma iz skromnosti, deloma iz strahu, da bo še bolj razskrčil Tiberijevo ljubosumnost in sovraščto, zasljeni triumb, ki mu ga je hotel prirediti senat. Vse to, kakor tudi, da je njegov mladi prijatelj ranjen in imenovan za tribuna, je pripovedoval mladi Grk obema gospema, ki sta ga poslušali z napeto pozornostjo.

Obe sta takoj sklenili, nemudoma oditi k mlademu ranjencu.

Dionizij pa pravi: "Kar se tiče vas, plemenita gospa, mislim, da lahko odpotujete brez zapreke. Da celo, vaša pričujočnost in postrežba bi dejansko pripomogla k ozdravljenju ranjencev. Z veseljem vas spremim v Rim, da vam tam preskrbim pri Luciju Pizonu potrebna pisma za izmenjavo konj na poštnih postajah. Kar se pa tiče vaše hčere, zdele se mi bi neprevidno izpostavljati jo temu dolgemu potovanju, ko je vendar tu toliko bolj na varnem in se dobro počuti v tem gradu."

"Res, prav imate, dobrí prijatelj", potrdi gospa. "Agata naj ostane tu pod varstvom svojega strica. Le moja sužnja Melena naj me spremi. Zelo bi me tudi pomirilo, ako bi si mogla pridobiti za sina pomoč našega učenega rojaka Karikleja, a zato je le malo upanja. —"

"Motite se, plemenita gospa", odvrne Dionizij. "Tudi jaz sem že na to mislil in veseli me, da vam moram sporočiti, da namerava jaz in Karikle takoj, kakor hitro dovršiva najnajnejše posle pohiteti z največo náglem v Verono obiskat najinega prijatelja."

Ginjena je prosila Lea, naj izreče Dionizij prisrčno zahvalo za to navačno sočutje in pozrtvovalnost njemu, od katerega je za gotovo pričakovala ozdravljenje svojega sina.

"Imam še drugo poročilo za vas", nadaljuje Dionizij, "in čeprav ni popolnoma po vaši volji, vendar upam, da ga boste zadovoljno sprejeli. Morda ste že slišali, da je — med nami rečeno — nesramni Vedij Polijo nazadnje vendar le umrl pri svojih jeguljah. Kakor je pa zdaj običaj, zastavil je svoja posestva pri Kuni božanskemu Avgustu in on, ki pa ne bi rad iztrgal iz rok Tiberija levji del gotovih posesti, ki so vam dobro znani, namerava to novo zapuščinu podariti vam in vašemu sinu, čigar pogum in vojaškega duha so mu zelo povalno opisali."

Lea se ni mogla obraniti lahke groze.

NAZNANILO IN PRIPOROČOLO

Cenjenim naročnikom naših listov, kakor tudi vsem rojakom po slov. naselbinah v državi Pennsylvania, naznjam, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste, kakor tudi oglase in vsa druga naročila, ki so v zvezi z našimi listi. Vsem našim naročnikom in blaginam dobrotnikom, kakor tudi vsem rojakom ga najtopleje priporočamo in prosimo, da mu grejo na roke pri njegovem delu za naš tisk. Rojaki, pomagajte mu širiti naše liste!

Uprava Ave Maria, Edinstvo in Glasnika P. S. J.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50 let starosti. Vi se lahko zavaruje za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelku se sprejemajo otroci od 1.-16. leta starosti. Državljajte vsako 1. nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure po poldne. Vsa nadaljnja pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih Predsednik John Widervol, 1153 East 6th Street. Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 6th St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonita ave Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonaš Ant Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonaš Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

Kaj pomaga prepirati nasprotnika, aka pa vedno raste in že brusi nož na te? S tem ga ne boš odpodil, če ga nočeš videti.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA št. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.

V društvo se sprejemajo člani od 15 do 55 let starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 let starosti. Za nadaljnjo pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedelje v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 6th St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek. Št. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonaš Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

Katolički list je vojak v "trenčah" za tvoje ideale!

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih.

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, naniže cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

DENARNE pošiljatve v Jugoslavijo potom pošte in kabla.

ooo

V DINARJAH IN DOLARJAH PO NAJNIZJI CENI.

ooo

ŠIFKARTE ZA VSE LINIJE.

ooo

Pišite po cenik.

ooo

EMIL KISS. BANKIR
133 Second Avenue
New York, N. Y.

JOHN STAYER.

GROCERY

1952 West 22nd Place,

Chicago, Ill.

Priporočam Slovencem in Hrvatom svojo dobro urejeno grocerijo. V zalogi imam najboljše ajdovo moko, fino salatno olje, doma narejeno kislo zeljo, importirani holandski mak, in razne vrste "HOPS IN MALT" za varenje domačega piva. Vsem se najtopleje pripomorem.

Telephone Canal 1404.

FRANK TOMAŽICH

SLOVENSKI GROCERIST

Priporočam svojo dobro urejeno grocerijo. V zalogi imam najboljše salatno olje in pristno ajdovo moko. Ker smo Slovenci prijatelji dobre potice naznjam cenj. gospodinjam, da sem se preskerbel z vsem potrebnim "materijalom." Pridite in se prepričajte!

1858 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 2910.

FIDELITY ELECTRIC COMPANY

Frank Schonta, lastnik.

Vaši domovi bojo postal moderni, ako izročite nam v iste napeljavo električne razsvetljave. Mi jamčimo dobro delo za nizko ceno. Obiščite našo trgovino in oglejte razne stanovanjske opreme. Prodajamo tudi pralne stroje, gladišnike, štedilnike, itd. Vsakemu, ki nas priporoči svojemu znancu za napeljavo električne razsvetljave da mo \$5.00 nagrade.

Plačuje se v gotovini ali pa na lahke obroke.

2049 West 22nd Street

Phone: Canal 5190.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujejo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

ZNIŽANA VOŽNJA
Ker so nekatere linije znatno znižale svoje cene, se nudi ugodna prilika onim, ki so v kratkem namenjeni v stari kraj. Pišite nam po cene i vozni red parnikov.
Ako želite dobiti kakega srodnika iz starega kraja nam pišite to tozadenva pojasnila.
Kadar pošljate denar v stari kraj, ne prezrite naše banke, ki vam nudi točnost in nizke cene.
Za vsa nadaljnja pojasnila se obrnite na:

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
SLOVENSKO BANKO
70—9th Ave., New York City.